

Nye skoleark i medicinhistorie

Epidemier i fortid og nutid har været udgangspunkt for udgivelsen af to skoleark, som nu er tilgængelige på museets hjemmeside.

Skolearket *Smitsomme sygdomme i Danmarkshistorien* fokuserer på store epidemier som pest, spedalskhed og nutidens influenza. For at pointere den vigtige sammenhæng mellem samfund og sygdom, beskæftiger arkene sig ydermere med den voldsomme spædbarnsdødelighed før 1900.

I flere egne af landet døde hvert femte barn før sin et-

års fødselsdag. Det skyldtes bl.a. lokale husmodertraditioner, som betød, at spædbørn fik voksenmad fra de var få uger gamle. Såkaldt "Tyggemad", hvor moderen eller tjenestepigen først tyggede maden i munden, var almindeligt. Dette medførte, at mave-tarminfektioner som "Kolerine", også kaldet børnekolera, var meget udbredte og en af årsagerne til, at så mange spædbørn gik til i 1800-tallets danske samfund. Først med bakteriologi og hygiejns gennembrud omkring 1900 blev amning og kun amning en al-

Lægernes brug af køer i behandlingen af kopper fremkaldte en uro i befolkningen. (Engelsk karikaturtegning fra 1802)

Forsiden på et af de omtalte skoleark.

ment accepteret regel i spædbarneplejen. Instruktions i ammeteknik blev netop et vigtigt arbejdsområde for de første sundhedsplejersker fra 1930'erne.

Skolearket *Kongen, kopperne og penicillinet* fokuserer på de medicinske og samfundsmæssige foranstaltninger, som blev forsøgt i kampen mod epidemierne. Vaccinationens indførelse i 1801 er her interessant, fordi den er et eksempel på en af de første succeser i et spirende offentligt sundhedsvæsen i Danmark.

Frederik VI lovgav omkring vaccination, således

at vaccinationsattest skulle fremvises ved skolestart og vielse. Den nye medicinske teknik blev også en vigtig opgave for frivillige præster og skolelærere, som deltog i en landsdækkende vaccination af den danske befolkning.

Resultaterne udeblev ikke. Allerede efter ti års vaccinationer var kopperne væk

fra København. Sygdommen forsvandt ikke fuldstændig i 1800-tallet, men den fortsatte på et minimalt niveau sammenlignet med 1700-tallets utallige epidemiudbrud.

Penicillinets fremkomst under 2. verdenskrig var en anden milepæl i epidemibekæmpelsen, som skolearket beskæftiger sig med.

Begge skoleark henvender sig til folkeskolens 5.-9. klasse og sigter mod at blive brugt i historieundervisningen. Den 7. april vil museet lægge hus til et halvdagsmøde for skolelærere omkring brugen af skolearkene og medicinhistorien i folkeskoleundervisningen. *ms*

Efterårsferie på museet

Efterårsferiens skattejagt udgik fra Steno Museets særudstilling.

Med udgangspunkt i den nye særudstilling *Fra land til kort* kunne hele familien gå på skattejagt i alle afdelinger af Steno museet. Man kunne bl.a. blive klog på, om en af museets mange genstande var "en nøddeknekker til kokosnødder" eller "et instrument til at lave stjernekort med".

Det store gulvfoto på repositen var hele tiden betraget af nysgerrige børn og voksne, som så nærmere på byen Århus fra oven.

I planetariet blev der kl. 10 vist *Lillestump kikker stjerner* for de mindste og stjer-

neforestillinger for hele familien resten af dagen.

I alt besøgte 2582 gæster museet denne efterårsferie. Skattejagten blev vundet af

Bjarke Hübschmann 10 år, Hørning. Shivhan Wimalanathan 10 år, Trige og Theis Kristensen 9 år, Mårslet. Tillykke til vinderne. *arj*

Det populære foto af Århus fra luften. (Foto: Hanne Tegllhus)